

นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน Policies and Practices in Basic Education toward ASEAN Community

เจลิยว ยาจันทร*

Chaliaw Yachan

นพดล เจนอักษร**

Nopadol Chenaksara

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อทราบ 1) นโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน 2) องค์ประกอบของนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน 3) รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า 1. นโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียนมีทั้งหมด 17 นโยบาย 2. องค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) การบริหารจัดการ 3) คุณภาพของผู้เรียน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและ 6) การมีส่วนร่วม 3. รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์และมีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการและแนวคิดตามกรอบการวิจัย

คำสำคัญ: นโยบายและการปฏิบัติ/ ประชาคมอาเซียน

Abstract

This research was used mixed methodology. The purposes of this research were; 1) to study the basic educational policy for development in ASEAN community of ASEAN member countries, 2) to study the components of the policy and practice of the basic education for development in ASEAN community, 3) to study a model of policies and practices for development of the basic education in ASEAN community. The research findings of this research were as follows: 1. The policy of the basic education in ASEAN community of ASEAN member countries

* นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

** อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

was all 17 policies. 2. The component of policy and practice to develop the basic education to ASEAN community consisted 6 components : 1) policy implementation 2) management 3) the quality of the students 4) information technology 5) the personnel potential development and 6) participation. 3. The model of policies and practices for development of the basic education to ASEAN community was multi component which appropriated, possible, useful and accurated covered in accordance with the conceptual frameworks and theories.

Keywords: Policies and Practices/ ASEAN Community

บทนำ

อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ชำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกีดกันอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน ประเทศสมาชิกอาเซียนต่างเห็นพ้องต้องกันว่าการศึกษเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 5 ของสมาชิกผู้ก่อตั้งและเป็นจุดกำเนิดของอาเซียน ไทยมีบทบาทอย่างแข็งขันในกิจกรรมของอาเซียนตลอดมา รวมทั้งยังมีส่วนผลักดันให้อาเซียนมีโครงการความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่ทันการณ์และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ระหว่างประเทศ ในขณะเดียวกันอาเซียนก็มีความสำคัญต่อประเทศไทย โดยนอกจากจะสร้างพันธมิตรและความเป็นปึกแผ่น ตลอดจนเสถียรภาพและสันติภาพในภูมิภาคแล้วยังช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองในการเจรจาระหว่างประเทศและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาข้ามชาติและการพัฒนาขั้นพื้นฐานต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนั้นความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมภายในอาเซียนได้เปิดโอกาส

ให้มีการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งนำผลดีมาสู่เศรษฐกิจของประเทศไทยและของประเทศสมาชิกอาเซียนโดยส่วนรวม (บ้านจอมยุทธ, 2555)

ดังนั้นประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียนได้ตระหนักถึงบทบาทและภารกิจสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือกับอาเซียนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนในเวทีโลก โดยเฉพาะการใช้กลไกความร่วมมือด้านการศึกษานำพาอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของประเทศ ได้เห็นชอบกำหนดนโยบายการศึกษาของไทยเพื่อดำเนินการตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาดังนี้ นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารและเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษาและประชาชนเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558 นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัว

และเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชนรวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกลซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตการส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วยการจัดทำความตกลงยอมรับความร่วมมือด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานและนโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับโครงการและภารกิจสำคัญที่องค์กรหลักต่างๆ ภายใต้กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการอยู่แล้วเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบการศึกษา นอกกระบบโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาศักยภาพประชาชนคนไทยให้เข้าสู่การสร้างประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (จุไรรัตน์ แสงบุญนา, 2554: 7) การเปลี่ยนนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อดำเนินการตามปฏิญญาอาเซียนสู่การปฏิบัติจึงนับว่ามีความสำคัญมากในการผลักดันนโยบายได้รับการรับรู้ เข้าใจ ยอมรับและสร้างทัศนคติที่ดีต่อผู้ปฏิบัติตามนโยบาย ในการนี้ผู้กำกับนโยบายและผู้รับนโยบายไปปฏิบัติจะต้องมีการกิจกรรมกัน

ในการส่งต่อนโยบายให้สามารถแปลงเป็นแผนงานโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ (สมบัติ ธำรงธัญวงศ์, 2548: 432)

สำหรับการดำเนินการที่ผ่านมาของกระทรวงศึกษาธิการในด้านความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของการให้ทุนเพื่อการศึกษาฝึกอบรมงาน การให้วัสดุอุปกรณ์และส่งผู้เชี่ยวชาญไปปฏิบัติงานเพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษาและให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ก็ตาม ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแม้ว่าจะประสบความสำเร็จเป็นที่น่าสนใจ (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2551: 18) แต่ยังมีอุปสรรคสำคัญในการดำเนินงานตามแผนงานต่าง ๆ ข้างต้นในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการนำนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ แต่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของแผนงานหรือโครงการมีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้นำและภาวะของผู้บังคับการความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุน การขาดความพยายามที่เพียงพอ การขาดเงินทุนที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานและสิ่งสนับสนุนอื่นๆ สำหรับในอดีตจากบทเรียนหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาปรากฏว่านโยบาย แผนงานหรือโครงการที่ผ่านการกลั่นกรองมาแล้วจนอาจถือได้ว่าเป็นความคิดที่ดีเด่นเมื่อมีการนำไปปฏิบัติจริงๆ ปรากฏว่าบังเกิดความล้มเหลวเสียเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความล้มเหลวดังกล่าวมักเป็นความล้มเหลวที่หาสาเหตุที่แน่ชัดไม่ได้ จนเป็นผลให้นโยบายแผนงานหรือโครงการนั้นต้องล้มเลิกไปในที่สุด (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ, 2551: 29) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษานโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็น

ข้อมูลสำคัญในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ในเชิงวิชาการ ตลอดจนเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่นๆ ในสังคมโลกต่อไป

2. เพื่อทราบองค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

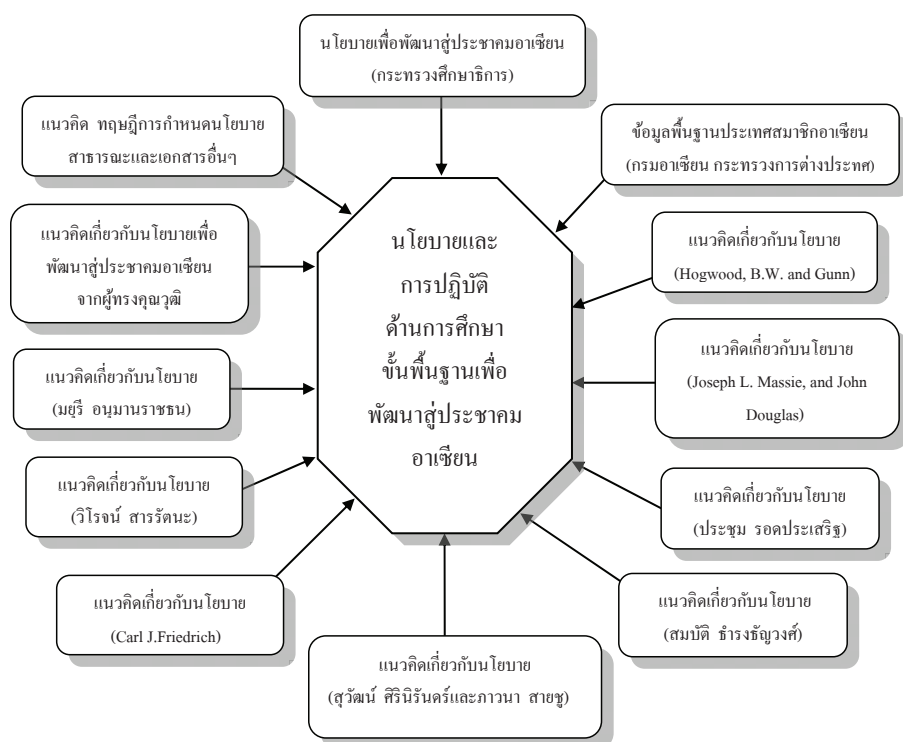
3. เพื่อทราบรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษานโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและแนวทางการกำหนดนโยบายเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ข้อ 1 เพื่อทราบนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน ข้อ 2 เพื่อทราบองค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติ

ด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ข้อ 3 เพื่อทราบรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 วิธีการศึกษานโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

วัตถุประสงค์	วิธีการรวบรวมข้อมูล	ผู้ให้ข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล
1	1.1 วิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติ	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	Content Analysis
	1.2 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนประเทศไทยสมาชิกอาเซียน	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	Content Analysis
2	2.1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	Content Analysis
	2.2 นำผลที่ได้จากข้อ 1.1 1.2 และ 2.1 มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วสรุปเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ 15 คน	Content Analysis
	2.3 ตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม - Content Validity โดยใช้วิธี IOC - Try out และหาค่า Reliability	-ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน - บุคลากรใน ร.ร. 30 คน	Content Validity โปรแกรมคอมพิวเตอร์
	2.3 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ข้อมูล	- ผู้อำนวยการ ร.ร. - รองผู้อำนวยการ ร.ร. - ประธานกรรมการสถานศึกษาระดับพื้นฐาน	Percentage ,Frequency Mean , Standard Deviation , Exploratory Factor Analysis
3	3.1 การพัฒนารูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน โดยการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Paths Analysis)	- ผู้อำนวยการ ร.ร. - รองผู้อำนวยการ ร.ร. - ประธานกรรมการสถานศึกษาระดับพื้นฐาน	Paths Analysis with LISREL: PAL
	3.2 ยืนยันรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนโดยการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ	ผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน	Percentage, Frequency

ตอนที่ 1 เพื่อทราบนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน

1.1 วิเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติ แล้วนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์ (Content Analysis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติ

1.2 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์ (Content Analysis) เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน

ตอนที่ 2 เพื่อทราบองค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

2.1 ศึกษา วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากการวิเคราะห์เนื้อหาในตอนที่ 1 และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย นำข้อสรุปที่ได้มาวิเคราะห์ (Content Analysis) แล้วจึงนำผลที่ได้ไปพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

2.2 นำแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ไปสัมภาษณ์ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

2.3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป

2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง 10 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูล 30 คน แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.995

2.5 นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียน 228 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล 684 คน รวบรวมข้อมูลแล้ววิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 3 เพื่อทราบรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยการหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Paths Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL

3.2 นำรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน มาตรวจสอบและเพิ่มความเชื่อถือด้วยวิธีสอบถามความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะพิจารณาประเด็นความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และการนำไปใช้ประโยชน์

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากรได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน จำนวน 31,022 โรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 2,362 โรงเรียนและโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 28,660 โรงเรียน (กลุ่มสารสนเทศ กระทรวงศึกษาธิการ, 2555)

กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1967: 886) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.07 โดยใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 228 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา 114 โรงเรียน เทียบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกันและขนาดใกล้เคียงกันกับโรงเรียนมัธยมศึกษา (Matching Cases) 114 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 228 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคลากรในโรงเรียน ๆ ละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน กลุ่มการบริหารงานวิชาการ หรือครูที่ปฏิบัติหน้าที่แทนและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 684 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) พัฒนามาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียนและของประเทศไทย แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียนและของประเทศไทยและจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทำการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน แล้วสรุปเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถามและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. แบบสอบถามความคิดเห็น

(Opinionnaire) ได้จากผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Paths Analysis) และนำผลมาใช้อย่างเป็นรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยวิธีการสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน พิจารณาคำเหมาะสม (Propriety Standards) ความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) ความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) และความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายด้วยตนเอง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับและขอความร่วมมือส่งกลับทางไปรษณีย์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เพื่อยืนยันรูปแบบ ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสอบถามความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยสถิติ การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) วิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดปัจจัยแบบ การวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis: PCA) การวิเคราะห์รูปแบบ นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อ พัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ใช้สถิติการวิเคราะห์ความ สัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยโปรแกรมลิสเรล (Paths Analysis with LISREL: PAL) การวิเคราะห์การ ตรวจสอบยืนยันรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้าน การศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

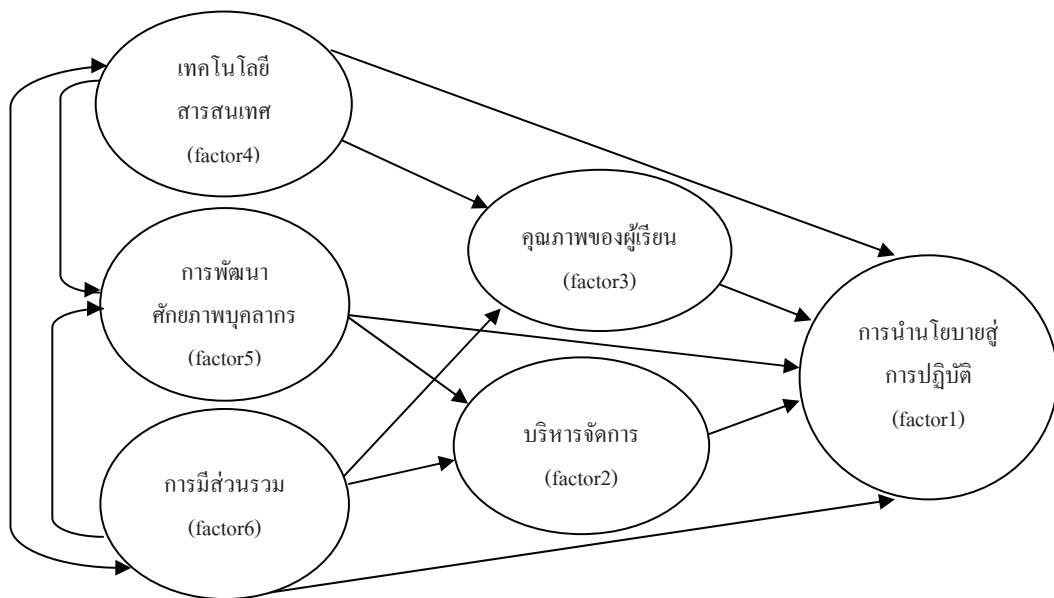
ผลการศึกษา

1. นโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อ พัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิก อาเซียน จากข้อค้นพบเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียน 9 ประเทศ สรุปนโยบายได้ทั้งหมด 17 นโยบาย ดังนี้ 1) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง (Education for All) 2) ยกระดับคุณภาพ การศึกษา 3) พัฒนาศักยภาพมนุษย์ 4) การพัฒนาหลักสูตร 5) ส่งเสริมก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 6) พัฒนาทักษะความชำนาญของแรงงาน

สู่ตลาดธุรกิจและอุตสาหกรรม 7) สร้างความเสมอภาคทางการศึกษา 8) ลดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากร 9) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning) 10) สร้างทักษะความเชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษ 11) สร้างทักษะความเชี่ยวชาญทางคณิตศาสตร์ 12) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research & Development-R&D) 13) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ 14) ลดขนาดชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 15) ส่งเสริมการศึกษาทางไกล 16) กระจายอำนาจการจัดการศึกษา 17) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าอบรมหลักสูตรเฉพาะและมีการให้ทุน การศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก

2. องค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับน้ำหนัก องค์ประกอบที่ได้จากมากไปหาน้อยคือ 1) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) การบริหารจัดการ 3) คุณภาพของผู้เรียน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและ 6) การมีส่วนร่วม ดังนั้นองค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนจึงเป็นพหุองค์ประกอบตามสมมุติฐานการวิจัย

3. รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ผลจากการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ตัวแปรต้นมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) คุณภาพของผู้เรียน 3) เทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและ 5) การมีส่วนร่วม ส่วนตัวแปรตามคือการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบความสัมพันธ์นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

4. การยืนยันรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติ
ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน
โดยผู้วิจัยได้นำรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้าน
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน
ไปตรวจยืนยัน (Verification) โดยใช้วิธีสอบถาม
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน พบว่ารูปแบบนโยบาย
และการปฏิบัติด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา
สู่ประชาคมอาเซียน เป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสม
มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับ
แนวคิดตามกรอบการวิจัย

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผล
โดยแยกออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้ นโยบายด้าน
การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน
ของประเทศสมาชิกอาเซียน องค์ประกอบนโยบาย
และการปฏิบัติด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนา
สู่ประชาคมอาเซียนและรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติ

ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคม
อาเซียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. นโยบายด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อ
พัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศสมาชิกอาเซียน
จากข้อค้นพบเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนประเทศสมาชิกอาเซียน
9 ประเทศ สรุปนโยบายด้านการศึกษาได้ทั้งหมด
17 นโยบาย ดังนี้ 1) ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง
(Education for All) 2) ยกระดับคุณภาพการศึกษา
3) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) การพัฒนาหลักสูตร
5) ส่งเสริมก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6) พัฒนาทักษะความชำนาญของแรงงานสู่ตลาดธุรกิจ
และอุตสาหกรรม 7) สร้างความเสมอภาคทางการ
ศึกษา 8) ลดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากร
9) ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-Long Learning)
10) สร้างทักษะความเชี่ยวชาญทางภาษาอังกฤษ
11) สร้างทักษะความเชี่ยวชาญทางคณิตศาสตร์
12) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา (Research &

Development-R&D) 13) พัฒนาระบบการบริหารจัดการ 14) ลดขนาดชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน 15) ส่งเสริมการศึกษาทางไกล 16) กระจายอำนาจการจัดการศึกษา 17) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าอบรมหลักสูตรเฉพาะและมีการให้ทุนการศึกษาจนถึงระดับปริญญาเอก การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนในทุกประเทศสมาชิกอาเซียนไม่มีนโยบายการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนโดยตรง แต่ทุกประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญกับนโยบายพัฒนาคุณภาพการศึกษาในฐานะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า โดยนโยบายการพัฒนาการศึกษาของประเทศอาเซียนมีลักษณะที่สอดคล้องไปในทำนองเดียวกันและในลักษณะที่สอดคล้องกับแนวโน้มทางการแข่งขันในระดับสากล ในศตวรรษที่ 21 ด้วยสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ซึ่งแนวนโยบายการพัฒนาการศึกษาสู่อาเซียนนั้นทุกประเทศให้ความสำคัญกับนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง (Education for All) การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ระดับสากลและมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติได้ทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ จตุพร ยงศร (2554: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียนจากการศึกษานโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียนพบว่า มีจุดรวมคล้ายคลึงกัน 3 ประการคือ 1) การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง 2) การยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและ 3) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551: 5)

ที่ได้ศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในอาเซียนนั้นมีแนวโน้มของการดำเนินแนวทาง 2 ประการคือ การขยายการศึกษาให้ทั่วถึงและการยกระดับคุณภาพของการศึกษาด้วยน้ำหนักและสมดุลที่แตกต่างกันไป

2. องค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน
ผลการศึกษาวิจัยพบว่า องค์ประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 องค์ประกอบเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักขององค์ประกอบดังนี้ 1) การนํานโยบายสู่การปฏิบัติ 2) การบริหารจัดการ 3) คุณภาพของผู้เรียน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และ 6) การมีส่วนร่วม ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัย ทั้งนี้เพราะกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบต่อการศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ที่เจริญรุดหน้าไม่หยุดยั้งเกิดเครือข่ายเชื่อมโยงถึงกันในทุกด้านข้อมูลข่าวสารและความรู้ด้วยกลไกคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตจากกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับความหลากหลายทั้งด้านสังคมและระบบเศรษฐกิจซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตเป็นอย่างมาก ทำให้หลายประเทศต้องเร่งเตรียมความพร้อมโดยการสร้างกลไกและพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้นให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ประเทศชาติก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและเท่าเทียมสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กล่าวว่า ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียนได้ตระหนักถึงบทบาทและการกิจ

สำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือกับอาเซียนเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนในเวทีโลกโดยเฉพาะการใช้กลไกความร่วมมือด้านการศึกษานำพาอาเซียนสู่การเป็นประชาคมที่มีความมั่นคงในส่วนของการร่วมมือด้านการศึกษาของประชาคมอาเซียนนั้นได้มีการลงนามในปฏิญญาชะอำ-หัวหิน โดยนายกรัฐมนตรีของไทยและผู้นำของประเทศต่างๆ ในอาเซียนประกอบด้วยความร่วมมือใน 3 เสาหลัก คือ ประชาคมด้านการเมืองและความมั่นคงโดยใช้การศึกษาเป็นตัวนำ ประชาคมด้านเศรษฐกิจทุกประเทศจะต้องพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลกและประชาคมด้านสังคมและวัฒนธรรมให้ถือว่าความงดงามมาจากความแตกต่างและหลากหลายวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันแต่ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยสร้างความร่วมมือในลักษณะสังคมเอื้ออาทร โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ ทั้ง 3 เสาหลัก ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้สามารถก้าวไปสู่ความสำเร็จของการเป็นประชาคมอาเซียนได้ภายในปี 2558 จากปฏิญญาดังกล่าวส่งผลให้ทุกภาคส่วนต้องเร่งแสวงหาความร่วมมือเพื่อเดินหน้าขับเคลื่อนเตรียมพร้อมเด็กไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตามเป้าหมาย โดยเฉพาะให้กลไกการศึกษาเป็นตัวนำสำคัญในการขับเคลื่อนให้สามารถก้าวไปได้อย่างมีประสิทธิภาพผลประโยชน์ร่วมกันองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการจึงต้องเร่งเครื่องก้าวเดินอย่างไม่หยุดนิ่งซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ องค์กรประกอบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน ครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดที่จะพัฒนาประเทศสู่ประชาคมอาเซียน

3. รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

จากข้อค้นพบรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน

ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) การบริหารจัดการ 3) คุณภาพของผู้เรียน 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและ 6) การมีส่วนร่วม เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันดังนี้ องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ คุณภาพผู้เรียน เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการมีส่วนร่วมมีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ซึ่งพิจารณาในภาพรวมพบว่าเป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นเรื่อง การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เพราะเป้าหมายปลายทางของทุกองค์ประกอบจะไปสู่การการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะนโยบายคือหลักการหรือกรอบความคิด แนวทาง กลวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานนั้นๆ นโยบายเป็นสิ่งที่แสดงถึงความตั้งใจของผู้บริหารในการปฏิบัติงานและใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพิจารณาตัดสินใจจัดทำแผน จัดทำโครงการ การกำหนดนโยบายในทางปฏิบัตินั้นอาจกำหนดได้ในทุกระดับ เช่น นโยบาย ระดับประเทศ (National) ซึ่งเป็นนโยบายส่วนรวม นโยบายระดับสาขางาน (Sector) นโยบายระดับภาค (Regional) ระดับหน่วยงาน (Institutional หรือ Organization) และระดับสายงานหรือหน่วยงาน นโยบายยังอยู่ใกล้ระดับปฏิบัติการ (Operation Unit) มากเพียงใด ก็จะมีลักษณะที่เป็นนโยบายแบบจำเพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น โดยมีข้อความชัดเจนสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แสดงลักษณะเฉพาะจนหน่วยปฏิบัติสามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่าควรดำเนินการในแนวใดและไม่ดำเนินการในลักษณะใด ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิดของ พูลย์ชัย ยาวีราช (2550: 78) ที่กล่าวว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจถึงเป้าหมาย ภารกิจและแนวคิดในการบริหารการศึกษา

และการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งหากผู้บริหารมีความเข้าใจและมีแนวทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพแล้วจะนำไปสู่การบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติและการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญและเป็นเป้าหมายสุดท้ายของการจัดการศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการยืนยันรูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความเป็นประโยชน์และความถูกต้องครอบคลุมสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดตามกรอบการวิจัย โดยทุกท่านมีความเห็นว่าแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมมากเพราะเป็นองค์ประกอบที่ครอบคลุมงานต่างๆ ภายในโรงเรียนและสามารถต่อยอดไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้องค์ประกอบทุกตัวเหมาะสมในการผลักดันการศึกษาระดับพื้นฐานของประเทศให้มีการพัฒนาเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เนื่องจากมีความครอบคลุม

การจัดการศึกษาทุกด้านตั้งแต่จัดทำแผนกลยุทธ์ที่เน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน จัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนที่ชัดเจน มีการพัฒนาผู้บริหารและการบริหารจัดการในโรงเรียนอย่างเป็นระบบเพื่อการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนโดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนมีการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีการพัฒนานักเรียนให้มีความพร้อมในการเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมอาเซียน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองใช้รูปแบบนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากรูปแบบและความถูกต้องเหมาะสม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านข้อจำกัดสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามนโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อสรุปเป็นองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาต่อไป

การอ้างอิง

- กรมอาเซียน. (2552). **บันทึกการเดินทางอาเซียน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: วิจิตาแอนิเมชั่น จำกัด. กลุ่มสารสนเทศ. สำนักนโยบายและแผนการศึกษาระดับพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2555). **จำนวนโรงเรียนนักเรียน ครูและห้องเรียน**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2556. จาก <http://www.bopp-obec.info>.
- จตุพล ยงศร. (2554). **นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศในประชาคมอาเซียนโดยใช้วิธีการศึกษาเปรียบเทียบเชิงสหวิทยาการของจอร์จ เบอร์เรเดย์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา คุุณบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จุไรรัตน์ แสงบุญนำ. (2554). **ความรู้เรื่องประชาคมอาเซียน (การเตรียมความพร้อมของไทยเพื่อการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน) ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2554-2558)**. เอกสารอัดสำเนา.

- บ้านจอมยุทธ. (2555). **สารานุกรมเกี่ยวกับอาเซียน**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2555.
จาก http://www.baanjommyut.com/library_2/asean_community/14.html.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). **นโยบายและการวางแผนหลักการและทฤษฎี**, พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์ .
- พุลย์ชัย ยาวีราช. (2550). **การพัฒนารูปแบบการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มยุรี อนุমানราชชน. (2547). **นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด กระบวนการและการวิเคราะห์**.
เชียงใหม่: สำนักพิมพ์คณินิจ.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2548). “นโยบายและการวิจัยเชิงนโยบาย.” **วารสารบริหารการศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมบัติ ถำรังธัญวงศ์. (2548). **นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ**
พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **รายงานฉบับสมบูรณ์**
โครงการการศึกษาความพร้อมของสถาบันการศึกษาของไทยในการรองรับนโยบายการพัฒนา
ประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ป.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **กลไกขับเคลื่อนการศึกษา**
ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2555 จาก <http://social.obec.go.th/node/81>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ**
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา
แห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ ศิริรินทร์และภาวนา สายชู. (2553). **นโยบายองค์กร ที่มาและวิธีนำไปสู่การปฏิบัติ**.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท ออฟเซ็ท จำกัด.
- Friedrich, C.J. (1963). **Public policy**. Cambridge, Mass: Graduat School of Public
Administration, n.p.
- Cronbach, Lee., J. (1984). **Essentials of Psychological Test**. 4th ed. New York:
Harper & Row.
- Hogwood, B., W.and Gunn, L., A..(1984). **Policy Analysis for the Real World**. New York:
Oxford University Press.
- Yamane. T. (1967). **Statistics : An Introductory Analysis**. New York: Harper &
Row Publishing.